

učiti obeh deželnih jezikov; hočemo, da se bolj odraščena mladina poučuje tudi v gospodarskih in obrtnih stvarih in da solske oblasti pazijo tudi na obnašanje mladine. Občine naj dobijo večjo pravico pri nastavljanju posameznih učiteljev. Učitelje hočemo gledati njihove službe, plače in povišanja obvarovati vsake samovolje, naj pride od katerekoli strani.

Zahtevamo, da se veronauk zopet vpelje v višje razrede celovške realke in da se poskrbi za veronauk v vseh nadaljevalnih in strokovnih šolah.

Denarno gospodarstvo. Skrbeti je, da dežela ne izdaja več, kakor ima dohodkov, s tem, da se kolikor le mogoče ne sklepajo stvari, katere nalagajo vedno večje in težke stroške: poskrbijo naj se tudi novi dohodki, ki davkoplačevalce kolikor mogoče varujejo novih plačil. Ob enem naj se povišajo lastni dohodki deželnih zakladov (fondov) in čim prej zopet doplača domstikalni zaklad; zgodi naj se to z izvanrednimi dohodki, založbami, z dohodki iz prodanih posestev in prihodnjih prebitkov od državnih davkov. Kedar se razdelijo prebitki od državnih davkov, ali ko se izpeljuje nova davčna postava, ali če se volijo davčne komisije ali se pregleduje zemljiško-davčni kataster itd., naj se po vseh okrajih koroške dežele podpirajo v prvi vrsti tisti, ki so v gospodarskem oziru slabše in torej podpore najbolj potrebni.

Národno gospodarstvo. V smislu onih socijalnih (družabnih) preosnov, za katere se potegujejo naši somišljeniki v deželi in državi že skozi desetletja, naj se obrtne in bodoče kmetske zadrage posvetujejo o socijalno-političnih postavah ter jih krajevnim razmeram primerno izpeljujejo. Strokovno znanje in izkušnja množ, združenih v zadrugah, naj se porabi zato, da pride deželni zbor do dobro pripravljenih sklepov, ki se morejo tudi izvršiti. Želimo torej, da se utrdijo lastninske in dedne pravice pri zemljiščih, da se uravnajo trgovinske zadeve in zalaganje vojne; hočemo, da se vendar enkrat reši vprašanje o živinski soli, o lovski in gozdni postavi na korist kmetom, da se razvija posojilništvo in zavarovanje; potegujemo se za to, da se odstranijo terminska trgovina in prekupovanje, sleparsko tekmovanje, ponarejanje jedil in druge občeškodljive krivice. Izobražujejo in npravstveno povzdigujejo naj se posli in učenci v družinah, šolah, pri gospodarstvu in v delavnicah. Delujemo na to, da se znova povzdigneta kmetški in obrtni stan, da pridejo do boljših razmer vsi delavci, zlasti oni, ki so po starosti obnemogli, in da se sploh pospešujejo vse obče koristne naprave.

Občinske zadeve. Hočemo, da se že obstoječe npravstveno-policijske postave in ukazi natančneje izpolnjujejo. Kedar se pregledujejo blagajnice, kakor tudi o drugih priložnostih, naj deženi odbor občine primerno pouči in jih napeljuje, da in kako naj vsako leto napravljajo natančen račun o dohodkih in stroških; naj varčno gospodarijo s premoženjem, zmanjšujejo dolgove in zlasti za reveže primerno poskrbijo.

Deželni zbor naj primerno vpliva na to, da se nova domovinska postava in postava o preskrbovanju revežev sklene in izvrši po načelu, da je najprej družina dolžna skrbeti za svoje domače, ko se postarajo ter trpijo pomanjkanje; z ozirom na to dolžnost je treba varovati gospodarje, ko prejemajo dedščino. Če je kdo od družine skozi dolga leta ali celo življenje služil na tujem, naj njegov gospodar sam ali združen s svojimi stanovskimi sodrugi skrbi za zavarovanje zoper nezgode in v starosti. Še le končno preide ista dolžnost na občino, oziroma na deželo in državo.

Deluje naj se tudi zoper prevelika bremena, ki se nalagajo mestnim in kmečkim občinam v prenesenem delokrogu.

Volilna pravica. Hočemo da se vpeljejo neposredne (direktne) volitve za deželni zbor tudi v kmečkih občinah, pa s tajnim glasovanjem; volilni kraji naj bodo občine. Volilni okraji naj se pravično razdelijo in postavno naj se zabrani vsaka zloraba volilne pravice.

Cerkvene zadeve.

Žiče in trije novomašniki.

Že dolgo so se Žičani veselili nove maše v svoji duhovniji. Zakaj sedanji rod še ni imel take slovesnosti v svoji domačiji. Toda zdaj je napočil čas zaželenega radovanja za častitega zlatomašnika, domačega župnika Zabukoškega, pa tudi za vse vernike. Na dan sv. Jakoba t. l. je bila cela župnija v praznični obleki. Kako pa to? Takrat so se Žičani pripravljali za slovesen vsprejem treh svojih novomašnikov.

Večina občinskih odbornikov in njim na čelu gospod župan, pa tudi drugi gospodarji so se s sedmerimi vozovi peljali v Poličane k brzovlaku, da bi v imenu veselih župljanov pozdravili došle novoposvečene svoje rojake in da bi jih spremili do svoje župnijske cerkve. Kdo bi popisal veselje in radost žiških faranov, ki so v obilnem številu zbrani čakali prihoda svojih ljubljenih posvečencev! Med gromenjem možnarjev se pripeljejo k cerkvi z ovenčanimi konji na lepi kočiji vsi trije novomašniki skupaj. Pred cerkvijo je bila množica ljudstva. Tu je tudi stala lepa vrsta solarjev in belo oblečenih solaric pod vodstvom krščansko-narodnega učitelja. Tri deklice v deviškem oblačilu stopijo iz vrste in podajo vsakemu gospodu primicijantu ukusno sestavljen šopek. Potem se gospodi novomašniki nekoliko časa prijazno pogovarjajo s pozdravljajočimi sorodniki in znanci ter se podajo v cerkev, kjer imajo slovesne litanije Matere božje z dvema blagoslovoma. Ko ljudje prejmejo novomašniški blagoslov, se razidejo na dom z radostnim in ganjenim srcem, da je žiško župnijo doletela letos čast treh primicij.

Gotovo ni bolj veselega shoda na Slovenskem, kakor so nove maše ali primicije. Pač je za celo duhovnijo nova maša domačega rojaka veselje in čast. »Župnija, ki dokaj svojih rojakov vrlih mašnikov ima, je svete matere katoliške cerkve rožni vrt«, so rekli naš slavni vladika Slomšek. In tak rožni vrt je tudi žiška župnija. V njej so zrasle tri rože, ki so v tem letu dospele do najlepšega cveta. Kolika čast in sreča je to za Žičane! Ni je župnije v naši vladikovini, ni je na Štajarskem, ni je na Avstrijskem in v celi Evropi, da popolnoma brez skrbi smemo trditi: »Celi svet nima kraja, kjer bi v enem letu trije novomašniki, sorodniki iz ene vasi stopili pred oltar, da bi služili Bogu najvišjemu najimenitnejšo daritev. Kar pa nima celi svet, s tem se lahko ponašajo Žičani.

Dne 2. avgusta se je vršila slovesnost prve žiške primicije. Kakor sploh na Slovenskem, je bila tudi ta slovesnost dvojna: cerkvena in narodna. Gledé obeh naj se omenja na kratko le to, kar je lastno le tej primiciji, kar posebno njo odlikuje.

V cerkvi je imel slavnostni govor ljutomerski gospod kaplan Fr. Brglez, bratranec gospoda primicijanta Fr. Gosaka. Z ognjevitó besedo je gospod pridigar razložil imenitnost duhovskega stanu. In dolgo še bodo vedeli verniki povedati zlate nauke in resnice, katere jim je tako mično polagal na srea. Daj Bog, da bi jih tudi vsikdar izpolnjevali! Pohvalno moramo tudi omeniti krasno ubrano cerkveno petje.

Narodna slovesnost te primicije se je vršila

dva dni na domu novomašnikovega očeta, Jurija Gosaka, zavednega katoličana in prvoborilca slovenskih narodnih pravic konjiškega okraja. Znamenito je Gosakovo selo, ker je že v šestnajstem stoletju gledé davkov pripadalo k zajčemu samostanu, čegar marsikatero zanimivo pismo še shranjuje sedanji posestnik. Kako krščanska hiša pa je Gosakova, se razvidi iz tega, da sta tukaj doma dve šolski sestri. Ti sta se ob novi maši pripeljali v svoj kraj, da bi se udeležili veselih in za celo rodovino pomenljivih trenutkov svojega brata novomašnika.

Narodna veselica se je prav dobro obnesla. Po prijazni utici so se razlegali navdušeni govori raznih gostov, kakor čast. gg. M. Karba, zreskega župnika, in Fr. Brgleza, pa tudi vrlega gospodarja Zidanseka in še drugih. Svirala je znana godba šmarskih, dobro izurjenih godcev, in donelo je krepkodoneče petje bogoslovcev in dijakov; glasile so se pa tudi mile slovenske pesmice drugih gostov. Seveda ni primanjkovalo tudi drugih zabav. Vince z goré nam je pa grelo srce, tako, da so Žičani rekli: »No, Bog daj, da bi še na prihodnjih dveh primicijah bilo tako prijetno, drugega si pa nič ne želimo!«

Gospodarske stvari.

Pravila kmetijskega društva v Dobropoljah,

(registrovane zadruge z omejeno zavezo.)

(Konec).

Razsodišče. — § 29. Razsodišče obstoji iz 5 udov, katere izvoli občni zbor iz vrste zadrušnikov za 3 leta. Zadrušniki, ki so izključeni od načelstva in nadzorstva (§§ 19 in 28), izključeni so tudi od volitve v razsodišče. Razsodišče izvoli iz svoje srede predsednika z absolutno večino glasov. Pri enakosti glasov določi žreb. Če je predsednik začasno zadržan, namestuje ga od njega določeni član razsodišča. Razsodišče je sklepčno, če so bili vsi člani k seji vabljeni in če se razun predsednika vsaj še dva vdeležita seje.

§ 30. V delokrog razsodišča spada neprizivna razsodba vseh sporov, ki nastanejo iz zadružnega razmerja ali iz zadružnega poslovanja, bodisi mej posameznimi zadrušniki, ali med zadrušniki in zadrugo oziroma načelstvom. Vsak zadrušnik se s svojim pristopom k zadruzi podvrže v vseh pravnih zadevah mej njim in zadrugo neprizivni razsodbi zadružnega razsodišča.

§ 31. Kedor se obrne na razsodišče, mora to storiti s pismeno vlogo, ki je vložiti pri predsedniku. Razsodišče sklepa z absolutno večino glasov. Predsednik se vsikdar vdeležuje glasovanja. V slučaju enakosti glasov obvelja tisto mnenje, kateremu se je pridružil predsednik. V zamotanih pravnih slučajih sme razsodišče povabiti k posvetovanju skušenega pravnika s posvetovalnim glasom.

§ 32. Za poslovanje razsodišča sestavi je poseben poslovnik. Ta poslovnik sestavi razsodišče samo.

Občni zbor. — § 33. Redni občni zbor se sklicuje enkrat v letu in sicer do 15. junija. Izvanredni občni zbor se skliče, če se načelstvu ali nadzorstvu potrebno zdi, ali če to od načelstva zahteva deseti del zadružnikov v posebni pismeni vlogi z izrečno navedbo predmetov posvetovanja in sklepanja. Dan, ura, kraj in dnevni red občenega zbora razglasiti je 14 preje v dnevniku, v Ljubljani izhajajočem.

§ 34. Predmeti sklepanja občenega zbora so: 1. premena pravil, 2. razdružba in likvidacija zadruge, 3. potrjenje letnega računa, 4. izvolitev načelstva, nadzorstva

in razsodišča, 5. odstavljenje načelstva in nadzorstva, 6. navodila gledé snovanja posebnih rezerv (§ 10).

§ 35. Vsak zadrušnik ima pravico glasovati pri obnem zboru o vseh v § 34 navedenih točkah in ima en glas. Zadrušniki, ki se ne vdeležijo osebno občenega zbora, zamorejo biti zastopani po drugih zadružnikih, na podlagi zakonito napravljenih pismenih pooblastil. A vsak zadrušnik sme le enega drugega zadružnika zastopati.

§ 36. Občni zbor sklepa veljavno, če je zastopan najmanj deseti del zadružnikov. Ako bi tega ne bilo, mora se razpisati v treh tednih drugi občni zbor, kateri sme brezpogojno sklepati. Sklepa s nadpolovično večino glasov; pri enakosti glasov odloči mnenje predsednika. Če gre za razdružbo zadruge, morata biti zastopani najmanj dve tretjini zadružnikov, in morajo glasovati tri četrtine navzočih za to, da se društvo razdruži, sicer je sklep neveljaven. Ako pri prvem obnem zboru nista zastopani dve tretjini zadružnikov, mora se v treh tednih sklicati drug občni zbor, v katerem se potem veljavno sklepa s tremi četrtinkami glasov, brez ozira na število vdeležnikov. Glasuje se, kakor določi predsednik. Sklepe vsakega občenega zbora razglasuje načelstvo z oznanili, v uradnici nabitimi.

§ 37. Vsak zadrušnik sme pri obnem zboru staviti predloge, kateri niso na dnevnem redu. O teh predlogih pa ne more občni zbor precej sklepati, ampak le odloči, če se sploh vzamejo v pretres, da se o njih poroča v prihodnjem obnem zboru. O predlogu, da se skliče izvanredni občni zbor, se pa mora v vsakem slučaju takoj sklepati (§ 30 zakona z dne 9. aprila 1873, d. z. št. 70).

§ 38. Obnemu zboru predseduje načelnik, ki imenuje zapisnikarja izmed navzočih zadružnikov. O vsakem obnem zboru sestavi je zapisnik, katerega podpišejo predsednik, zapisnikar in še dva zadružnika, ki sta pri obnem zboru navzoča bila.

VII. O razdružbi zadruge.

§ 39. Zadruga se razdruži: a) vsled sklepa občenega zbora, b) kadar se otvori konkurz na zadružni imetek, in c) vsled ukaza upravne oblasti.

§ 40. V slučaju likvidacije mora načelstvo iztirjati zadružne tirjatve, drugo zadružno premoženje spraviti v denar, in čisto premoženje, kar ga ostane po pokritju pasiv, izročiti župnemu uradu v Dobropoljah, da ga razdeli v gospodarske podpore društvenega okolišča ali ga porabi za ustanovitev in podporo novega takega zavoda v Dobropoljah.

Sejmovi. Dne 17. avgusta pri Sv. Jakobu pod Kalobjem, v Sevnici ob Savi, Mozirju, pri Mariji-Trošt, na Pilstanju, in v Kapelah.

Dopisi.

Iz Slov. goric. (Spomin na pokojnega g. Davorina Trstenjak-a.) Med Muro in Dravo se je rodilo narodu slov. lepo število sinov, katerih imena bodo slovela, dokler po svetu bo imel hod slovenski rod. Izmed teh je gotovo pokojni Davorin Trstenjak eden najzaslužnejših. Popolnega životopisa njegovega še Slovenci nimamo. Dne 2. svečana 1890. leta zatisnil je oči Davorin Trstenjak kot župnik v Starem trgu. Družba sv. Mohora nam je podala v »Koledarju« iz leta 1891. le »črtice iz njegovega življenja«, katere je zbral profesor dr. Jakob Sket v Celovcu. Profesor dr. Janko Pajk nam je spisal črtice o njegovem značaju. Oba spisa je vsprejel narod slovenski hvaležno; toda čaka še vedno